

ЗАМАН

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ ВРЕМЯ ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КЪАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Шагьрейленю

Сабий омбудсмен кёргенине ыразы болганды

Аланы кёре аны бла бирге КЪМР-ни премьер-министри **Мусукланы Алий**, Къабарты-Малклары Правительство-суну Председатели орунбасары – билим берюу илму эмда жаш тёлону ишлери жаны билим министри **Нина Емузова**, республиканы вице-премьер-саулук сакьялу министри **Ирма Штова**, КЪМР-де сабийни эркинликери жаны бла улпономоченный **Светлана Огузова**, КЪМР-ни урунуу иш бла жалчытуу эмда социальнй кыруулу министр **Тобейланы Альберт** барганды.

Биринчи болуп, ала Нарган элде экологие эмда ата-аналары къарамай къыйган сабийле турган интернет школну жокьлагъанды. Сабийни эркинликери жаны бла улпономоченныйге мында юйор халда 23 къауум къуууланган, сабийле фатар блоглагъа юлешингендерин, торлю-торлю жаш саыла 8-10 адам кеслерин санузеллери, жууулауучу аш хазыруучу эмда къомакъ алуучу отулары болгъан мекяллада тургъанларын айтханды. Алла болумлада сабийлеге юйренген тынчыракды, казна юйде жашагъанларын семейдиле деп педагоглары озюмлайды.

Андан сора да окуучу корпуде садик къуууланган. Анда гитичиле школгъа дерикендиле. Павел Астахов дерсле бардыруучу эмда жууулауучу бёлумлеге къарганды, ин-

Россей Федерацияны Президентинде Сабийни эркинликери жаны бла улпономоченный Павел Астахов Къабарты-Малкларду жумуш бла болганды. Ол республиканы акыйбалык болмагъанлагъа билим берюу эмда багыу учреждениларны бир къауумун жокьлагъанды.

тернатчыла бла да сёлешгенди. Школда секцияла да кёндөле: тренажёр зал, изо-студия, къуудан усталаны мастерскою, черт да хазырлагъанды. Анга бек иги чыгъармачылык коллективлерин-регион эмда битеуросей конкурслада хорлагъанлары къошханды.

Павел Астахов активый эмда спорт залданы, молко-производство мекялдан да көргенди. Интернетчыла черт да хазырлагъанды. Анга бек иги чыгъармачылык коллективлерин-регион эмда битеуросей конкурслада хорлагъанлары къошханды.

Ызы бла делегация Нальчикде Сабий юйге барганды. Анда бытыр палплативе болушкъуну, бир жерде да болмагъанча, бёлую ачылган эди. Биюнолюккда бу учрежденида 58 къагъанак турады. Дагы эллисини саулуклары тинтиледи, багыу ишле бардырылады. Мында дагы эди сапарлардан кыгуулаулагу болушкъу этиледи. Омбудсмен багыу физкультураны, психология болушкъуну, логопед, физио-процедура кабинетле техника бла къалай жалчытылгъанларын къарганды, саусу сабийлени ата-аналары эмда экологие турган бёлую юйретичилери бла сёлешгенди, аланы болумларыны юсюнден оюмун айтханды.

Ол кюн окуна Сабийни эркинликери жаны бла улпономоченный бир жыл мындан алгъа ачылган сабий-жаш тёлү-спорт-

адантация школда болганды. Бусагъатда бир 100-ден артык адам жорююда. Къыуулары болгъан балчыклагъа мында багыу энци программалары, керкил оборудование эмда тишишли специалисте да бардыла.

Ол э кесини хайрын кёргозоп башлагъанды. Школга жорюгенле битеуросей эркинликере жетишилме къатышдыла, бу конюлде да Челябинскде болушкъу спартакиадагъа хазырлана турадыла.

Мында жыл санлары 8-ден башлап 22-ге жетгенле спортну бир нечта тюрлюсю бла керешдиле: жюзуу, ата-аналару, дорюк волейбол Школин Нальчикде бла Прохладныйде да бёлумлери бардыла.

Павел Астахов республикада сабийлени саулукларыны кючлендириу жаны бла иги онгла къуууланганын да белгилегенди. «Радуга» социальнй-реабилитация арада къууу Къабарты-Малклардан ултэй, СКФО-ну башка регионлардан да мингле бла балчыклагъа кеч-кюч да трупп саулукларына бакъдарыдыла. Мында школгъа дерикендиле санлары болгъанлары эмда акыйбалык болмагъанлары медицина эмда социальнй жаны бла да бёлумларын игилендиридиле. ДЦП-лары болгъанлагъа уа багыууну энци, кёл жердеде тюбегенле программала жарашдырылгандыла.

Марина ЯРОСЛАВСКАЯ

АКЦИЯ

Ахшы бирлешю

«РусГидро» компанияны Къабарты-Малкларда бёлуюэмда Окуучулары илму-техника чыгъармачылык жаны бла республиканы арасында башлауулагъа бла Нальчикде «ОБЕРЕ-ГАЙ»-деген кезилеу акция этгенди. Араны 50-ден аслам окуучусу бла энергетикле бирге болуп, озгъанлык конюл Нальчик суну жагъасын кир-илтикенде тазуулауу чыгъаргандыла. Предпритийн келечилери бу ишге къатышканы барына да аны белгиси бла

юс кийимле юлешгендиле. Эм алгъа «Экология плакат» деген аришу да этген эди. Ызы бла школчула бла энергетикле суну жагъасында 30-ден аслам машоқ кир-илтич жойгъандыла.

Шюдо тегеркедеги къудуретни алуу вопрослагъа, жаш тёлую экологиягъа сакъ кез бла къараргъа юйретилеу аслам эс бурладыла. Бу акцияны да маънасына жаш ослу – хар сабий да, ала бирге тамата тёлү да табиэгъатны сюереге, аярга кереклигин

Бизни корр.

Кыруулуш

Садиклеге очередны азайтыр умут бла

Май районода сабий садикледе жер жетеген проблеманы эки былайла учрежденида биришер къошакъ группа ачып азмаз азайтыр умут этдиле. Аланы хар биринде 25 сабий алындыла. «Песовичок» деген учреждени уа кёл болмай тынгылы ремонт этилгенде сора жагъыдан эшкерин аханды. Ары энци 75 бала жорююкю. Октябрьский элде садикле тишишли жагъартыу ишле жууукъ кезиуде тамам этилгени бла ары да аллай бир сабий алындыла.

Республиканы тишишли программаны чеклеринде Майский шахарда 14-чю номерли орта школну къатында 80 жери болгъан садикни къурулуш бардырылады. Району администрациясында айтхандарына кёре, ол хайларынгарга берилгени бла былайла учрежденилагъа очередне азмаз къыскартылыкъды.

Биюнолюкк кыруулушчула объектни экинчи этажын къалап бошгъандыла. Шюдо уа бетон ишлени бардырадыла. Битюу коммуникацияны,

ол санда газны, сунуу, токну да тартып бошгъандыла. Биринчи этажда уа электруон оборудованиеаны орнатуу башланганды.

Району администрациясында промышленность, ЖХХ эм связ бёлуюэм таматасы Анатолий Малаев билдиргенге кёре, биюнолюккда бу объектте 21 миллион сом багысы жумуш тамаланганды. «Стройоптима» деген подух организация ишлени барын да юрсюбегенди жалны ахырына дерик бошар умутлуу.

Бизни корр.

Жолпа

Терк эм качестволу

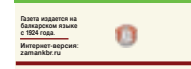
Республиканы жолларында бу конюлде жагъартыу ишле бардырылады. Хасания бла Герпегезин арасында объектке ала бийик жаз басында окуна башланганы эдиле. Кыруулушчула ол жолну юм километрик кесигин таш-озмез къулоп тюзетгендиле, суу тюзартамача къауум жерине быргъыла салгъандыла.

Асфальт тынгылы турурча, жол кесин да кечюк неча чёлоп тебиремвезаны тобюн «Госплан ТН-40» да «Госплан ОР40/15» деген энци материалла бла кючлендиригендиле. Ишлени барын да «Дюк Строй» подух организация бардырады. Жол былай 30-чу августта ачылыкъды, топу хайырлангъыла уа уакъу ишле тамам этилгенденде сора - ноярь айда берилликди.

Экинчи объектке да – Прохладный шахардан Советскге элге баргъан жолда – иш къаууатды. Жагъартыуу кёл къвалмай оюч километрге кесигенде этерге керекди. Бу конюлде алайла «Госплан ТН-40» материалны хайлуу, загъыр-юзмез къулоп тюзетиу ишле бардырылдыла. Аны бир-бир жерлерине уа асфальт окуна салып тебиремгендиле.

Республиканы Жол молк управленисыны пресс-службасында билдиргенлерине кёре, бу объектни экинсинде да кереклисинде бир къурулуш техника ишледиле. Ведомствону келечилери алада хайырланган техниканы алыдыла, мындакылар уа ишчи къууулагъаны да жер-жерлеге барып, дайым контроль этгенлей турдыла.

Жазылуу – 2015

Дайым кылауулауу болуптур. Мындакылар уа ишчи къууулагъаны да жер-жерлеге барып, дайым контроль этгенлей турдыла.

Терк району Тёбен Акъбаш элини бир кесегинде бир-бир ишлеге чек салынуу (карантин тохташдырынуу) юсюнден

Къабарты-Малквар Республиканы Башчысыны БУЙРУГУ

Терк району Тёбен Акъбаш элинде къутурган ауруулары болгъан малла ачыкъланганын бла байламлы эмда «Ветеринарияны юсюнден» Россей Федерацияны 1993 жылда 14-чю майда чыгъарылган 4879-1-чи номерли Законуну 17-чи статьясына, Къабарты-Малквар Республиканы Ветеринария управленисыны оюнуусуну 2015 жылда 2-чи июльдан 38/УВ-433-чю номерли кёргозтоуну негесинде-Стенпал Ленин эмда Дуков аты орманлада- бир-бир ишлеге 60 конюнге чек салырга

(карантин тохташдырырга).
2. Карантин кезиуде юйде тургъан малланы, итлени, киштиклене да бу буйрукуну 1-чи пунктунда кёргозтолген ормандан тышына чыгъарырга; алада малла бла сатуу-алуу ишле бардырырга эркин этмезге.
3. Къабарты-Малквар Республиканы Ветеринария управленисы Терк муниципал району жерлери администрациясы бла бирге къутурган аурууну андан ары жайылмазаны къайгысын этерге, тишишли амалла жарашдырырга болуу этиледи.
4. Бу буйрукъ анга къош салынган конюден башлап кючлене киреди.

Къабарты-Малквар Республиканы Башчысы Нальчик шахар, 2015 жыл 8-чи июль, №72-ПТ

Ю. КОКОВ

Хурметлеу Къыйналгъанла сыйлангандыла

КЪМР-ни Парламентинде республиканы айналытуула къошумчулык этген, ишлерин бет жарыкылы толтура жетишилме болгъан къыргыздан аслам адамны законла чыгарыуу эмда ырызлыккъа къагытылары бла сауулагъандыла.

Аланы алгъышлай, спикер Татьяна Егорова бююн ала, ахшы терени андан ары бардыра, усталыкъларында, жамуат ишде, спортта, илмуда, маданиятта атыран айтыргъанлары ючюн Парламентни баш саугъасы бла белгиленгендерин чертгенди. «Ол сизни ишигизге тишишли бакъарды. Болушлуугуз, этпор-логоток, форумуугуз болмай, биз шюдогю бийик керюмдологе кертерик тоюул эдик. Бу къыйын заманда билимгизни, хунергизни аймагъансыз. Республикабыз не уллу чурумладан да өтерине ишениш ашым», дегени ол.

Ызы бла саугъалаула башлангандыла. Алай бла Россей Федерацияда парламентаризмни айналытуула эмда Къабарты-Малквар Республикада законодательствону игилендириуге салгъан къыйланы ючюн Парламентни 3-чю, 4-чю эм 5-чи чакъыруларыны депутаты, Аграр политика, экология, табиэгъат байлыкълары хайырлануула жерге бла байламлы халда жаны бла камитени членни **Владимир Бердюжа**, закондукну эм право нызамны, гражданы эркинликлерин жалчытуула къошумчулугу ючюн республиканы прокураторасыны право статистика бёлуюэм башчысы **Хаджиланы Фатимат**, промышленностну айналытуула къыйын салгъанлары эмда бу

жаны бла бийик жетишилме болдургъанлары ючюн В.М. Кокоев аты Къабарты-Малквар аграр университети – Педагогика профессиональнй образованиены руссий тилге катердасыны доцентни **Багъаланы Клара** бла «Коммерция» кафедраны доцентни **Мальшонцланы Любовь** сауулагъандыла.

Физкультураны эм спортну айналытуула салгъан къыйланы ючюн Элбурс району тишишли камитени башчысы **Жаппуланы Магомат**, социальнй сфераны айналытуула къошумчулугу ючюн **Башимиланы Аллим**, ветеринарияда жетишилме ючюн **Социаланы Оос** эм башкала да Сыйлы грамотала алгъанды.

Иштин тынгылы толтуругъаны ючюн КЪМР-ни Саулук сакьялу министрствосуну Катастрофаланы медицинасыны республиканы арасыны молк-техника бла жалчытуу жаны бла бёлуюэм башчысы **Гызыланы Даллахча**, ул миллион айналытуула этген къошумчулыклары ючюн **Биттууланы Артургъа**, **Тебердиланы Ибрагимте** эки талай башка адамгъа уа Парламентни Председателины ырызлыккъа къагытылары берилгенди.

Ахырында Татьяна Егорова хар торленуу да не заманда да иги жанчына болсуу деп сауулагъанлагъа маурылыккъа, игилле тежегенди, бу сауулауу аланы оюму уллу жетишилмеге келдендирилерине ышангъан билдиргенди. Аны орунбасары **Жанатаиланы Салим** ала саулуккъа, нысыты болууларыны оюгенитени айтханды.

Саугъаланганына да, алагъа ырызлыкъларын билдире, мындан арысында да республикада жашандуу игилендириу ючюн колларындан келгенни амылжыкларына ышандыргандыла.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.

КАДРЛА

Игорь Ячный Прохладна району жер-жерли администрациясыны башчысыны къуллуугун толтурулукуду

Прохладна муниципал району жер-жерли администрациясыны башчысы Сергей Говоров КЪМР-ни Правительство-суну Председателини биринчи орунбасарына - эл молк министрине салынганы бла байламлы жер-жерли самоуправленины Советини почене бардырылган осевисинде району оюнуусуну борчун толтуруу **Игорь Ячный** Игорь Владимировичи бююн салынганды. Ары дерик ол «Стенпал» къумалы завод-ОАО-ну генеральнй директору

болуп турганды. И.В.Ячный 1965 жылда Нальчик шахарда туугъанды. Майкода автотранспорт техникумуу бла Къабарты-Малкварда агроинженерия институтуну бошاپ, инженер-техник усталыкъ алгъанды. 1993 жылдан берик алгъа «Стенпал» къумалы завод – ОАО-ну баш инженерни, ызы бла генеральнй директору болуп ишленгенди.

КЪМР-ни эл миллион сыйлы къуллуучусуду. Республиканы Парламентини ючюнчю чакъырылуучу депутатына айдырылганды.

СЮЗЮ

Тарифлени жамауатны кьолайлыгына көре тохташдырырга

Халк фронтуну эксперттери быйыл 1-чи июльдан башлап кыралда коммуналный жумушларга тоюлдуруу иштери индекстин өсүшүн халктын жашууну кылай тоюлдуруу индекстин тинтип, доклад хазырлаганды. Анда белгиленгенди, бу мюлккө жумушларны багырлары өсүшү кыралда бу сфераны айткычу бир топто стратегиясы болмаганын көргөздө. Ишени хайрылануу мардааны тохташдырылганы уа көп кытай койоге башчылык этген компаниялага бузукчулыкка жол ачады.

Халк фронтуну эксперттери белгилегенери, Кыруулуш министрство жарашдырган документте көре, энди адамлага келген төлеу кыагында аха кылай жумушларга ачылганын көргөзүлүк тоюлдуруу. Аны уа тоюлук бла кюрешмеген компанияла хайрыланмай кыалкык тоюлдуруу.

Нормативлени көтөрүрдөн алгач контролду тоюлдуруу нызам тохташдырырга тийишди. Индекс киригенде тоюу оюлуа этисепе, ол федерал контролду тамамларга болушуккы, алай ол кылай хайрылангыны уа дайым да тинтилгенери, регионлада бу жорукла киририлгенеринен не кыймат чыгышын оюогеней тургуча керекле, - дейди Халк фронтуну «Жашууну кырастуу» иши кыаууну келечиси, Кырал Думаны депутаты Валерий Гальченко.

Индекс киригенде оюондон оюуну чыгарганды уа, жалаңда экономиканы оюондон саягыш этмей, кыралда аха кытылгыны, адамланы байдалага азайганын эсте алгырга,

Халк фронтуну КМР-де регион штабны пресс-службасы.

ЖАШ ДЕПУТАТНЫ ШКОЛУ Тамбла бюгюн башланады

«Едина Россияны» Жаш гвардияларын регион штабы «Жаш депутатны школу» деген федерал проектти жашауу бардыруу кыла алганды. Ол республиканы тири хаш адамларынын санын жер-жеринде самоуправленини органдарына кадрланы хазырлаууа жораланганды.

Регион проектти куратор Марина Лутова чертенге көрө, кылат алы аны ичинде ишкерик эмда жер-жерин самоуправленини депутаттарынын полномочияларын тамамларга кыларынды келиккеле

право эмда кырауу жаны бла болушуккы этериди, власть органдары ишери эмда право система бла шарттырылганлыкка. Проектте көре бу кондеде Нальчикде «Едина Россияны» Жаш гвардияларын» Кызарты-Малкырада регион бюлөтө эмда КМР-ни Парламентини Жаш төлө палатасыны келечилерине дерсле кыралганды. Анда сөз муниципалитетлени ишериинде тобоген чырмаулары, аланы келечилеринде, жамауат уа кыш тап кыраууну амаларыны оюондон берганды.

Бери келгенге халктын келечиси кылай болупрга, не билгери кереклисин колло

леде көргөзүлүккө. Жер-жерли самоуправленига итинген жаш адам кеси аллына айыруу округу сайлаууа, право актын проектти жарашдырырга эмда айыруула алыгы программасын кырауу да тийишди. Проектти ахыр кези уа праимериди. Анга көре, тийишди адам партияны кесинде алганды бардырылган айырууладан өтөре керек болукду.

-Депутатты кесин көргөзтүү - ол сейрлерин кырууларкыны аллында бек улпу эмда жууалы борчду. Законну тынгылы билмде а бир киши да кесин бююнуа алгач жумушуну айтылса тоюулууу тоюлду. Кандидатты борчу - электораты бла араларын тап кырауу, айыруу округу кереклери, жарыулары, анда жашагыра, аны оюон кыл көтөрүлүккө кимле болганларын тынгылы билиду.

Айыруу кампанияг тап өтөрун, кесини да ол адамлага танытырга керексе. Ма ол эм көп башха затлага тоюндорюду бизни мурабызды, - деп чертеди Марина Лутова.

«Жаш депутатны школуну» дерслери, ол айтканга көре, ыйыктыга эки - үч көре кыралгылды. Алада конституцияны баш маганагы кесеклери, власть структураланы эмда жер-жерли самоуправленины маганысыны оюондон да айтылгыды.

ХОЛАЛАНЫ Марзият. Суратланы автор алганды.

ФЕСТИВАЛЬ

«Кавказ» шухланы айтгыранды

Эрте заманадан бери Кызарты-Малкыра кьонакбайлыкны юлгосу болгандай келеди. «Кавказ» санаторийде болган шухлукту улпу байрамда да аны шарттыкы эткенди. Чеченден, Ингушетиядан, Боро-нежен, Ростов областыдан эм башха улпу шахарлардан бла регионладан, республиканы «Намыс» социальный-реабилитация азадан мында солуган сабийле, башха адамдыча, жашуу-турмуш болумунагы юйренгенери бла бирге, таза хауада бирге ойнай, жубана, заманаларын узуктуу өткөрдиле, кесерине жангы тенге табдыла, бирси халкыны энчиликкери тошоноенди. Ол да сейр тоюлдуруу - бизде бир көрөгө минден аслам бала саулугун юкөлгөре болуккы, деп билдиргенди байрамны бардырган Акьабланы Пайла.

башхала эсте кылаганды. Ахырында уа ала барысы да бирге төсөгенди.

Жыйылганланы алгышлай, санаторийн директору Али Карданов, ала кьонаккыны хар заманда да ашыгы, оююн саклаганларын айта, сабийлени энта да мында солугуу чакырганды. Ол алгачкында бардырылган спорт эришилде хорлаганланы да грамотала эм кубокка бла сыйлаганды. Кьонакка да, аруу табигьатча сейрине, адмаланы огурулукларына ыслаг этсе, байрамны кырауулаагы ырызайлыкларын билдиргенди.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.

ЖИГИТЛИК

Кремльде Пятигорскдан окууучуну бла Нальчикден студентни саугыалагандыла

Солу кондеде Кремльн кырал дооречинде «Горчече сердце» битеурсей проектте хорлаганланы саугыалауу атайлы кыуачылы жыйылуу болганды. Бу жол жыл савлары 23-ге жетмеген 127 жашуу белгилгенди. Ала кыйын жашуу болуму хорлаганладыла. Жигитлик этгенди, башхалыгы кесерин аймай болушканладыла. Аланы араларында бизни жерлештерибиз да бардыла - Пятигорскдан 7-жылкы Артем Иосифов бла Нальчикден 20-жылкы студент Беслан Таов.

Артем 1,5-жылкы эгешчи Сонны анга кесин ахан огурусуз иткен кыруулаганды. Ол ачулуу иш бытыр майда болганды. Жашык бла аны эки эгешчин аргада гиче топ бла ойнай болгандыла. Топчук улуп барып, буру артында жууулан турган итте тоюенди. Ол а уаунып, буруунда да ёпоп, андан узак болмай турган кызыктыга кесин атханды. Артем ол иттен заманда да бек кыркык элчиликтеги мичгы турмай, аны оюонду ауп, жууундан тууу, ауун кызыктыгын бир жанына кыраууа керешенди. Ачууланган ит жашкыны бетилен кылапканды да, бурун оюоп атханды.

Абаданы жетгенеринде, Артемни итине башында да жерде болгондун жарык эди. Атасы анасы да жашкыны ити тоюондон тарпы чыгаргандыла. Жигит жашкыныга Пятигорскну, Ставропольну бла Москваны бек иги хирурглары бакьгандыла. Ёпопюккө ол ачулуу коюно жашкыны бетилен кылаптан улпу болмаганды тапга эсте салдыла. Кён да бармай анга дагында бир

Басмага ТЕКУЛАНЫ Хауа хазылаганды.

Дата

Демократияны айнытууну, инсанланы конституция эркинликлерин жалчытууну кыйматлы саууту

Шендого Россейде власть не кыздар оюон болуу жамауат кырал ишлеге кытайшыр, кеп партиялык кыралыр оюон көн зат этилди. Эркин айыруула да, айыруучулары излемперине кылак салган, аланы эсте алгач кыралны демократия жолуну мурадуруча, ма аны себели кырауулагыдыла.

Кызарты-Малкыраны Айыруу комиссианы биринчи кыаууну республиканы Парламентини Президентини 1995 жылда 8-чы июльда паритет халда кырауулан эдиле. Андан бери озган жыйырма жылны ичинде ол, дайымды игилене, политика ишлеге кытайшы, республикабызны демократия айнытууна кесини оюондон кыошонды.

Белгилсиме, токсанчы жылланы башында Россейн жанауат-политика кыруулушу арталында тоюленгенди. Аллай болуулада КМР-ни Айыруу комиссиасы Парламент бла бирге аз заманын ичинде республикада законла чыгаруу ишпи мурадуру салганды, биринчи представителни органды биринчи айтуула эмда президентини биринчи көре сайлауу тийиш даражада бардырылганды.

Ол кыйын кезилде республиканы айыруу системасын тохташдырырга, аны игилендиргеге бизни жерлештерибизден келери кыйын салгандыла, ол санда Муса Докшоков, Юрий Кетов, Чабдарланы Борис, Змакугланы Борис, Каралбы Бесланеве, Николай Сыткы, Валентина Пантелева, Данил Хатув эмда көп башхала.

Айыруу комиссиа алгындын окуна республикада законкулуну, айыруулада ачыктыкты жалчытууну тухтууну амаларын кыраууга артыкты улуу магана берип келеди. Ма аны хайырындан, республикада болган кыйын кезилде да кырамай, битеу айыруу кампанияла даражада профессионал кырауула бардырылгандыла. Комиссия саулуда 11 федерал айыруу кампанияга кытайшынды, 12 регион эмда 399 муниципал айыруула бардырылганды.

Озган заманын ичинде кырал властын эмда жер-жерли самоуправленин органдары бла хайыры бирге ишлеуде бай сынуу жыйышдырылганды. Адамларыбызга праводан билим беруу, комиссианы айыруучула жамауат биргиуле, политика партилла эмда басма органды бла байлауулыкларын тирлиуу жаны бла да улпу иш бардырылганды. Жангы информация технологияны

аланы синдируу жаны бла да мадара тигилгенди - айыруу участкада элекрон амал бла келетюркоча комплексе салынгандыла.

Айыруулага кытайшан хар адам да ол иш тын болмаганына тошонгонди-профессионал жаны бла эмда сайлау этерге тоюонду оюонду. Алай республиканы айыруу комиссиарыны членери жамауатны закон бла берилген эркинликтерин кыруула бла байлауу кыйын кырал борчланы бек жарыкты толтуруу оюон кыларынды келгенге аймагандыла, адамлага кесерини конституция эркинликтерин толтурууга тийиш оюну кырауулагыдыла.

Биз комиссианы иштерине себеллик эткенди, шендого да алага болушканлай турганланы барысында да ырызайлыктыбызны билдиребиз. Бюгон бизни бла бирге бу байрам коюно белгилегени, айыруу системаны игилендиргеге, кыралыбызда эркин айыруула болууларына оюолшери кыошонланы барысында да жюргөбизден кызыу алгышайлабыз.

Вячеслав ГЕШЕВ, КМР-ни Айыруу комиссиасыны председатели

Видеоконференция

Бу хужу затны аллындан окууна тыяргыа

РФ-ни МВД-сыны көп болмай бардырылган битеурсей видеоконференциясы баш төмөс «Кьоркызуулук селфи» деп айты эди. Аны ишине КМР-де МВД-ны куулукчулары да кытайшандыла. Конференцияны Россейни иштерини министрини болушукчу саулукчы полицияны подполковнигы Елена Алексеева эмда РФ-ни МВД-сыны адмала жашаган секторда право нызамны саклауу кырауу эмда административ закондооство кылай тоюулууганына кырауу жаны бла управленисыны начальниги полицияны полковнигы Елена Новосельцева бардырылганды.

- Конференция битеу Россейде бир жолга бошдан бардырылганды. Нек дегенде кыралда селфини (сейрлик суратны) хатасындан өлгенлени саны аслам болганды. Сөз оюон, алгачкында бир кыз автомат бла суратха тоюме деп сөөлгөндө, ол кеси аллына атханды эмда аны өлтүргөндү. Бир жаш а, кылуна гранат алып, суратха тоюме деп, махтанып сөөлгери тебегеринде, ол чачылганды. Кесерини «бек жигитлеге» санал поэзрини башына минип кесерин эсте кыладырырга сөйлөгөндө да ачылды өлгенди. Аллай шартланы дагыда бек көбюн келтиргере болуккыду, - деп башлаганды сөзюн Елена Алексеева.

МВД-ны келечиси бу акцияны баш мурауын анылаула, ол асламлы информация органдары болгырга бла жамауатны эсин жаш адамланы акымыбалык болмагандыны араларында селфи этебиз деп келле ачыгы

фиден адам өлмегенди. Болсада тынгысызлыгы а барды. Нек дегенде жашаууга кьоркызуу объекте асламдыла, ала биик оюени башлардыла, тик кыралдыла, кзабаргандыла. Аны себели биз «Кьоркызуулук селфи» деген акцияга кышуулабыз эмда эсгертулени хар кырауулагыны оюондон да видеофильме көргөзюлгенди.

Андан сора да, РФ-ни МВД-сыны официалыйн сайтнда энчи бөлөм кырауулагыды. Аны ким да ачып көрүөре болуккы, Калининград областда УМВД-сыны официалыйн ке-

сегинде уа конкурс кыралды. Анга жиберилген суратланы бек ителери УМВД-ны начальниги полицияны генерал - лейтенанты Евгений Мартынов эмда Жамауат совет белгилерине дикторлаган. Хорлаганла тоюоргон суратла, кесерини атлары, тукмулары да Управленин саулуду саулуда социалыйн сайтынды беттеринде басмаланырылдыла.

Видеоконференцияны ахырында КМР-де МВД-ны жамауат бла байлауулыкка жюртгон бөлөмюно таматасы полицияны подполковниги Ольга Каченко бла тамата инспектор полицияны капитаны Даханга Керимова журналистлеге бу кондеде Нальчикде юйлерден бирини 5-чи этажыны терезесинден онбашжалык кызы жыгылып, бек ачыгыны оюондон билдиргенди.

ХОЛАЛАНЫ Марзият.

Жирекке тошою

Бу материалдарда чеченлик кыяридыларбызны сагынгыбыз эсиме келгенди. Кэадрыбыз бирге ушаганы, экилерибиз да жалган дауну ордуну бир жибик сынагынабыз коюн.

«Вклад репрессированных народов СССР в победу в Великой Отечественной войне 1941-1945гг.» деген китапта окыганам чечени жаш. Казыл Аскерин подполковники Мовид Висантов Олыбада союзникке бла биринчи болуп тубошгон совет офицер болганын. 1945 жылда Биринчи Белорус фронт-

анды да, бармага кыйганды. Ол а аны тубошгон Вешенская станицага келтиргенди гитлериче болмаган жерге.

Атла адамладан эсе акырында болууда? Мовиди оруну аулакда ажахан эди, мен а - тирлиги орунган сабада.

Урук селген кези эди. Кече белине дери ишпел, ийге кетере тебиредик. Трактор бригаданы таматасы, механизатор кызны бир ат жегилген эки чаркы арабчыга миандирип, ийге кетиде. Мен а ат арабны элге элтпеге керек эдим. Анчык

Ёмюрде да унутулмазлык игилик

ну башчысы маршал Рокоссовский гвардияны подполковники Совет Союзу Жигити деген атак кёргозгонди. Экинчи дуня уруну бек факхулу аскерчин бири бетин да этпей, Лаврентий Берия ага Эмий Жулдуну бердиртегенди. Висаитов ол сайлы ат бир таай жыл озгандан сора тандырылганды.

Аны дагыда бир багзалы сагысы болганды. Дуннига белгили жазычу Шолохов сермеше Дон тийерлерине барганы кунде Висаитовша саугага ат бергенди. Чечени жигити фронт жашауунда аны бла байламы бир сейр иш болганды. Бизни аскерчилериз артка кете бара эдиле. Кыза булупта кюннн кезин жалдыла. Ингри алагу а тереңерки кыарангылык басды. Кыалын туманда кесибинкилени бла тигилерини позицияларын айырырга кызын эди. Висантов аскер бөлүмүнө сол флангында халы кес кезю бла кёрюрге изилгенди. Жауу аскерини колоннасы келгенин кёрюп, атны кытылып, аланы алпарны терк жетере ашыкчанды.

этирмезлик не зат барды?! Селкада урукчулук будайдан бир гитче артамкычык бла мизоуу алым. Эки-чөк киги-граммдан көп тойло эди. Керисин айтсам-урладим. Жа-шаган дунимда ол болган-да кесимики болмаган затха көп жетдиргеним. Кёзүнө кезге ирэнат, кёрномза кыараны кере эдиле.

Мен ажашдым. Кыайсы жанына кыарасанг да, кыйыры-чеги кёрномгоён ёён. Жол ден жол жок. Былай барырга керекте деп, аттаны бурма да, эл башы жанында болганын ий кесек баргандан сора аны-ага. Атланы ары да бурма, бери да бурма. Эл а жок! Тас болганды.

Тан жарыгычыны саклагыра у жараркы тойло эди. Урпагы-ачыгымын кёрселе, он жылга беккерик эдиле. Кёчгөнчосу уа бир киши жакь басарык тойло эди. Алгачкычымын жерге төккөнд да, аттаны кесери алпарны бошлап кылдым, кыйры сойседа да, барсынла деп. Ага уа мени тюзонейле элге келтирди...

тёрт күн озганлай бир бири ызыларндан ауушуда. Биз кёр-гөн бушуну кыалы жууми да кермесин. Сабийлени дохтурга кыаратырга амальды болмады. Сураматы алдыргыбыз, ёлсем, кырай туруусуз, деген эди 6-жыллык кызычым. Топурамадык сабийни ахыр тилегин. Аны эсиме тошорсом, бюгюн да жилыма ташада, кишиге кёрюмөй.

Бизни бушуубузну эшитип, олсагат чеченилик келди. Эден чөк километр узаклыкка кыз абырлаган кызычкыны кеслери кёртюрп элдиле, кызыбын да кеслери кыздыла. Жер асыры кызыдан, таш кибик эди. Темир ылкытыла бла болмаса, жүгөр бла топурактын кыобарырга амал жок эди. Тёрт-беш күндөн жашкычкында да ол халда асырадыла чечени жашла.

Кем кёрсаллык эди аллай кычкынуу? Бирми, экими ай озганлай болуп эди, аналары да кетди дунидан. Биягыч чеченилик келип асырадыла аны да. Бизни тюз чыгыгандан жерге. Таволжан деген посёб-кага кёрчогрөлөрдө, анда мени тамата зегичи агушуду. Кызы эди. Кызыны анда да чеченилик кыздыла. Темир ылкытыны топуракты урсала, от чагы эди, аллай теренге бузалп эди жер.

Сюрюндөн төрт адамдык кыайтмагандыла, барысын да чеченилик асырагы-андыла. Ахыр кунюме дери унутурук тойоме аланы ол игиликтерин. Адамлыктыга жеткенде, чеченилик озган миллет хазна болмаз.

1944 жылда 23-чу февральда бу эчки халкыны кёрюрюл-гелерин эшитип: «Чеченилик-лесс Кавказ - ол не тюрпо Кавказды», - дегенди Михаил Шолохов.

КЫЛБАЙЛАНЫ Алий.

Мен ажашдым. Кыайсы жанына кыарасанг да, кыйыры-чеги кёрномгоён ёён. Жол ден жол жок. Былай барырга керекте деп, аттаны бурма да, эл башы жанында болганын ий кесек баргандан сора аны-ага. Атланы ары да бурма, бери да бурма. Эл а жок! Тас болганды.

Тан жарыгычыны саклагыра у жараркы тойло эди. Урпагы-ачыгымын кёрселе, он жылга беккерик эдиле. Кёчгөнчосу уа бир киши жакь басарык тойло эди. Алгачкычымын жерге төккөнд да, аттаны кесери алпарны бошлап кылдым, кыйры сойседа да, барсынла деп. Ага уа мени тюзонейле элге келтирди...

Мен ажашдым. Кыайсы жанына кыарасанг да, кыйыры-чеги кёрномгоён ёён. Жол ден жол жок. Былай барырга керекте деп, аттаны бурма да, эл башы жанында болганын ий кесек баргандан сора аны-ага. Атланы ары да бурма, бери да бурма. Эл а жок! Тас болганды.

Тан жарыгычыны саклагыра у жараркы тойло эди. Урпагы-ачыгымын кёрселе, он жылга беккерик эдиле. Кёчгөнчосу уа бир киши жакь басарык тойло эди. Алгачкычымын жерге төккөнд да, аттаны кесери алпарны бошлап кылдым, кыйры сойседа да, барсынла деп. Ага уа мени тюзонейле элге келтирди...

«Троекоре», «Батхак», «Сууда жоксу», «Жыр айт», «Тепсеуде усталыгын кёргозтуну» деген эмида башка номинацияларда теркиликтерин, усталыкларын, гирчиликтерин кёргозгендиле. Алагу а Энелияны Лиде, шакар администрацияда культу-ра бөлүмүнө баш специалистка Эла Бадова, физкультура, спорт эмида жак тёлнөно ишлери жаны бла управленийи баш специалист Лидин Ашевше керги жюри багга бичгенди. Алды азында, хар замандача, шухлук корла бардыганды эмида саугасын киши да кыалмаганды.

Ююланы араларында алайгы келген сабийлени «Уку» деген чыгармачы мастерскойдан кызычкыла булжухандыла, хар замандача, шухлук корла бардыганды эмида саугасын киши да кыалмаганды.

«Троекоре», «Батхак», «Сууда жоксу», «Жыр айт», «Тепсеуде усталыгын кёргозтуну» деген эмида башка номинацияларда теркиликтерин, усталыкларын, гирчиликтерин кёргозгендиле. Алагу а Энелияны Лиде, шакар администрацияда культу-ра бөлүмүнө баш специалистка Эла Бадова, физкультура, спорт эмида жак тёлнөно ишлери жаны бла управленийи баш специалист Лидин Ашевше керги жюри багга бичгенди. Алды азында, хар замандача, шухлук корла бардыганды эмида саугасын киши да кыалмаганды.

Ююланы араларында алайгы келген сабийлени «Уку» деген чыгармачы мастерскойдан кызычкыла булжухандыла, хар замандача, шухлук корла бардыганды эмида саугасын киши да кыалмаганды.

«Троекоре», «Батхак», «Сууда жоксу», «Жыр айт», «Тепсеуде усталыгын кёргозтуну» деген эмида башка номинацияларда теркиликтерин, усталыкларын, гирчиликтерин кёргозгендиле. Алагу а Энелияны Лиде, шакар администрацияда культу-ра бөлүмүнө баш специалистка Эла Бадова, физкультура, спорт эмида жак тёлнөно ишлери жаны бла управленийи баш специалист Лидин Ашевше керги жюри багга бичгенди. Алды азында, хар замандача, шухлук корла бардыганды эмида саугасын киши да кыалмаганды.

Ююланы араларында алайгы келген сабийлени «Уку» деген чыгармачы мастерскойдан кызычкыла булжухандыла, хар замандача, шухлук корла бардыганды эмида саугасын киши да кыалмаганды.

Нальчиктин шакар администрациясыны физкультура, спорт эмида жак тёлнөно ишлери жаны бла управленийи кылар, тону-не культура эл солпу паркида «Атам, аном, мен - спорт ююру!» деген ат бла эрмийуле бардырылганды. Алагу беш ююр кыатышканды.

Бу иш Ююруно, Сюйма-клики эмида Керчиликчино кунюне жорлананды. Кеси да жаш адамланы бюгюн бириктиргиде эмида саулукту жашуу халны пропагандалауга бурулду.

Нальчиктин шакар администрациясыны физкультура, спорт эмида жак тёлнөно ишлери жаны бла управленийи кылар, тону-не культура эл солпу паркида «Атам, аном, мен - спорт ююру!» деген ат бла эрмийуле бардырылганды. Алагу беш ююр кыатышканды.

Бу иш Ююруно, Сюйма-клики эмида Керчиликчино кунюне жорлананды. Кеси да жаш адамланы бюгюн бириктиргиде эмида саулукту жашуу халны пропагандалауга бурулду.

Нальчиктин шакар администрациясыны физкультура, спорт эмида жак тёлнөно ишлери жаны бла управленийи кылар, тону-не культура эл солпу паркида «Атам, аном, мен - спорт ююру!» деген ат бла эрмийуле бардырылганды. Алагу беш ююр кыатышканды.

Бу иш Ююруно, Сюйма-клики эмида Керчиликчино кунюне жорлананды. Кеси да жаш адамланы бюгюн бириктиргиде эмида саулукту жашуу халны пропагандалауга бурулду.

Саулукчу, насыплы жашууну ниетлерин жая

«Троекоре», «Батхак», «Сууда жоксу», «Жыр айт», «Тепсеуде усталыгын кёргозтуну» деген эмида башка номинацияларда теркиликтерин, усталыкларын, гирчиликтерин кёргозгендиле. Алагу а Энелияны Лиде, шакар администрацияда культу-ра бөлүмүнө баш специалистка Эла Бадова, физкультура, спорт эмида жак тёлнөно ишлери жаны бла управленийи баш специалист Лидин Ашевше керги жюри багга бичгенди. Алды азында, хар замандача, шухлук корла бардыганды эмида саугасын киши да кыалмаганды.

Ююланы араларында алайгы келген сабийлени «Уку» деген чыгармачы мастерскойдан кызычкыла булжухандыла, хар замандача, шухлук корла бардыганды эмида саугасын киши да кыалмаганды.

Быллай ишле быйыл бла жети-чи керге бардырылгандыла, бу жол-га дери алагу амына, апалада да кыошунган эселе, быйыл а оюн халда эрмийуле жалаанда

жаш ююрле кыатышкандыла, дегенди шакар администрацияда спорт бөлүмүнө тамтасыны оубурачы Энелияны Лиде.

Ююруле «Кесин тамтаны»,

ХОПЛАНЫ Марзият. Суратланы автор алганды.

ЖЕТИШИМ

«Суратха кыарап, адамны юсюндөн хапар айтырга тыошгенди»

- Бек алыгы бу конурсу юсюндөн топурак айткысы эди.

- Ол бир нэнча кесекеден кыурап алганды. Алгы усталыгыбыз бла байламы соруула берилгендиле. Сора кесибизни эмида тамалыган ишбиизни юсюндөн презентация хазырапгабыз, сайланган психологу суратына кыарап, ол ким болганын, не бла кюрошгенин, бу илмуну айтныгыга кыошумулугуну, аны тинтүүлери ишбиизде кылай хайыранганбызны юсюндөн айтканды. Азында уа Улуу Ата журт урушун юсюндөн суратха кыарап, анда кёргозтулган адамгага кылай болуштуруугу юсюндөн билдирдик.

«МЧС-ни эми иги психологу 2015» деген битеукчыл конурста Кыргыздын От тошоуге кыажу федерал службаны 1-чи отрядыны кадрла эм юйретти иш жаны бла баш психологу Залесский Лев Львович хорлаганды. Ол бюгюн бизни кыонагыбызды.

- Кеп торло болды. Сёз ючюн, кыалын болупмдн, бир торло авариядан сора биз болоничага неда корго келдик. Алды ачыгылганы, ёлгенлени жууктары бла ушак кыурауга, болуштуруга кюрошебиз. Ала селеширге унамай эселе, биз алга андан ары тиймешпел. Кыадануу алыны калларны бюгюн аман отыргиди. Болса да алыны кеслери алпарны кыоор да кырамейбиз. Ташадан кёк-кыулак болганлай турабыз - керек болсо, болуштуру.

- Инсан болуштурууга угый демейди. Ол заманда уа?

- Алай жерде адамла кёбюсюнде жилуу, кыоркуу, алыны кыалуу дегенча

Бизни республикада психология служба, мен аныгапандан, айнык ахыр жылда башлаганды. Сизни ишгизин магтанасы недеди, кыалай борча салындады?

Психодиагностика, психология жаны бла хазырауу апаптаман болуштуруулары бла психокоррекция этти, эчки консултацияла бардыруу эм кыалын болупмдн халкыга терк болуштурук бери. Бизде ишлеген хар инсанни эки жылдан бир керге психология халына кыарапала. Алай тинтулени кезиуеунде сөз айтып туруу, ишден эритип не аруу чыгаргыча эчине, депрессия дегенча шартла ачыкналганды, арда аны бла эчки ишлейбиз. Осал ишанла кыоозгала башлаганларын эслесек, профилактиканы бардырабыз.

Аланы сылтаулары уа недеди?

- Инсан кесени жумушуна, алгачкы халына, уруну болуштуруу халына, хайыранланган техникасына, ички консултуулугуна, жууктарына бирге ишлегенлерины ыразы тойло эсе, бизде сагынгыннан шартла кыатылды. Бизде алайла азында, не дегенде ала чынтты профессионалдыла эм ишлерин суюдиле.

Жамауат бла ишиги уа кыалай барды? Телевидениеде кыошумулугу болууга тыошгоне бла психология ишлейди деген сөзле барды шунтидеди. Алай бизни халкларыбызны миллет эңчилерин эсге ала, ала сезимлерины, аур сасыгышлары юсюндөн тамымаган биреге айтырга деп инаналмаймы.

АЛАНЫ СЫНАМЛАРЫ

Ашны айга бир керге хазырлайбыз. Ол некди тап эм файдалы?

Сиз ашны юч кунюне бирми огесе хар кунюден хазырлайсыз? Амери-калыла уа аны айга бир керге жарашдырады. Ол аланы заманларын, ахчаларын, кырууларын да саяргы болушканды.

селик иги ой бийче болууга бизлик этеди! - деп кюледи Америкада жашаган кыоркчу-жылкы Светлана. Менде эки айга бир керге хазырлауу келген жашыма эмида билмей турганлай келген кыонакчыла кыоштырыкларым тамам жетишпей туралы!»

Юйор кошилкага Бузулаттыр ашны энтта да бир хайлары - аны ача жаны бла артык улуу болмаган кыоранчылыксыз. Кыызганчырак америкалыла санагы-аларны керге, хар морозилка додан ашда ала эки допланы журууларын кыоордыла. Эки допланы аны отуз бир куню бла ююруно төрт адамна керелесе, айга эки жуз кыоркчылык доллар кыоорланды. Ол келте кычууну кёрюнгөн эконо-мик наара кыурады да?

Суу бла электрокок. Печь бла духова эмида сагытандан артык угый, он - онбеш минут ишлейди, чайник азырак заманын кыалындай. Кир сауутта да биле минуттан татыктуу пеш неди ингри ашыгызы хазырды!

Жилеке бла төркөлдө ёсгөн кёгетле. Аланы айырып, кыар-ледде бузлаткандыла. Кашалага, пирогага эм компотлага аланы эритмегендей кыоор-га жарайды. Алай эритмеге келгенден эсегиз а, табакча керек ёлчөмгизини алыгызы да, микроволновкага салыгызы. Неда пакети сууксуз сууга багырагызы - ала терк окуу-на либиреп, ариурукларын, татуларын, ийилерин да тас этерик тойлоолду.

Жууала (грибле). Аланы бузлаттыры алында айырып, иги жууу, эчкинча сууда онбеш - юзюгюра минут биширедиле. Сыйыкча алып, мылылары саркып, суугандан сора пакеттеге жынып, морозилкага алай жибердиладу. Аланы уякыштыра, бузга деп этилинген формачыккада кыатырырга да жарайды. Ол жууаладан төртгючюкючлени уа таты берирча торло - торлоу ашлагга кыошлыксыз.

Кемчиликтери болмаганды азыдыла Бузулаты амал менону татысууз - татысуз этгенча жалаанда аны бла иги шагырей болмаганды керюнеди. Морозилкага не затны сугаргыча болуштуруу - юйде этилген пельменлени, отбиюйлануу? Хау, аланы да. Дагыда уа - тёртфельно, голубычлени, кыямаланы, илери фаршдан топурулган татычыбижилен, забачокланы, патиссонаны, повну, картофдан этилген зразылени, кёгет котлетлени, блинничи, сырниклени, запеканкалары, вареникчлени, татыл эм бал тууу болмаганды котлетчичи, кеклени, пенечени, пиццаны, лазаныны, ичи фарш бла топурулган чабакчыны, компотча керек затланы, булюнчаны, хазыр шорпаланы...

Жууала (грибле). Аланы бузлаттыры алында айырып, иги жууу, эчкинча сууда онбеш - юзюгюра минут биширедиле. Сыйыкча алып, мылылары саркып, суугандан сора пакеттеге жынып, морозилкага алай жибердиладу. Аланы уякыштыра, бузга деп этилинген формачыккада кыатырырга да жарайды. Ол жууаладан төртгючюкючлени уа таты берирча торло - торлоу ашлагга кыошлыксыз.

Кемчиликтери болмаганды азыдыла Бузулаты амал менону татысууз - татысуз этгенча жалаанда аны бла иги шагырей болмаганды керюнеди. Морозилкага не затны сугаргыча болуштуруу - юйде этилген пельменлени, отбиюйлануу? Хау, аланы да. Дагыда уа - тёртфельно, голубычлени, кыямаланы, илери фаршдан топурулган татычыбижилен, забачокланы, патиссонаны, повну, картофдан этилген зразылени, кёгет котлетлени, блинничи, сырниклени, запеканкалары, вареникчлени, татыл эм бал тууу болмаганды котлетчичи, кеклени, пенечени, пиццаны, лазаныны, ичи фарш бла топурулган чабакчыны, компотча керек затланы, булюнчаны, хазыр шорпаланы...

Жылыни кезуеуне кёре продуктла Жайда гедитини (укруп), гелендыни (петрушканы), шпинатны, чибжины, помидорланы, патиссонаны, баклажаланы, хыярыны, эрикни, кюкювяны бла брускичканы бузулаты кыыйган хайрылыгы. Биринчиден, кышча ала эки - юч керге кёбюрек ахча турулууда. Экинчиден а, бунде, сёзсөз, бусугатдача кёп витамин болушк тыюлду.

Опс - А - Month колпакында бла хайыранганна сапталаны окуна бузлатканды! Эмида ала былай чертделди: юйорде хазырлаган ашларыбыз иги да татылмырак, торло - торлоу болганды. Токен сосискала бла онбеш - жайырма минутча хазырлаган жегил азыкчалы (ишдан сора кимины кыарырудан келеди да бу жаны бла тамашаланы жарашкыдырырга) кыыйн, иш ашла алышындырды. «Тык - тыкыма топурулган моро-

бузлаттырга керекди Чабакчыны - эчки пакеттеде, аны алгында тазалап, кыур-гыксызманча суу бла сынча-лап. Бир - бир производительле аны алай эки - юч керге эттелие: алагу сууну чабакчыны багысы бла саткан бөк файдалыды.

Этден эритмегендей хазыр-ларга тийишли полиэфари-катла этегиз игиди. Улупрак туурлама бла бузлата эсегиз а, аланы перамент кыагытха чегези.

затпадан кыяналгандыла. Быллай кезиуеде биз аны биргелени турабыз, селешбейбиз, аны не кыяналгынын соробаы. Адам аны айтпаса, жилса, кёлюне бир кесек тынчык келеди, кесине кытайтышп башайды. Жанында жуукчу-тенгери жок эселе, биргесин турабыз.

Быллай болууга да кыарыйкы: кыялын кезиу, сиз бир торлоу сылтау бла келирге жетишпейсиз. Ол заманда уа психология билимдери болмаган тыш адамла не этерге керектеди?

Кыялын болууга тыошен инсанни уруу сезимле бөлүндөгү нект дегенде аны юйортеген жашуу-тормуш халы бир такыйкыны ичинде башдан-аяк тюрленеди. Быллай халда адам кеси алыны ол кыада сезимини - кыоркуу, ачылууну, кёлчөлдүлүк, кыагызы эм башкала - тылмайды. Аны ючюн ача заманында кёл этириуну жашууу алымы керек тей-кырамагандыны, колголе да келтирилип, шарт аныгатылганды. Дагыда бир затны эсе тутарга тийишиди: кыяналган адамга тёлую болууга керекди, анга бу кезиуеде кыачырырга, акыл юйортегге жарамды.

Сора медицина служба жетишпеген бери биринчи медицина болуштурук кыалай этерге кереклисин юсюндөн да посюбе басамаланганды. Анда юйортегилген затланы этерге - сёз ючюн, жараны тюз байларга, эси аугангана неда жүрегиге тутханга, юйортеген, жаралы болгандыга юйортуу, устатуу алымы керек тей-кырамайсыз. Сора хар жумушун кыалай этерге кереклисин жазылып аныгатылганды тышында, суратла бла кёргозтулганды. Мен оюн этгенден, ол баш жуорукчалы хар инсан да билирге тийишиди.

Ушаккы КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия бардырганды.

САКЛАЙДЫ

Карторду жалаанда эзилген баш магтанасы азык бла бирге асырса игиди - эт куюк неда чабакча бла. Ичлери болган блинничи, аны - азыкчага жараган пельначка чегрел, бузулатыра деп алай эритмегендей кыоор-га салдыла. Эритмегендей кыоор-га салдыла. Эритмегендей кыоор-га салдыла.

Гыржын, кексле, булкала, кураасанна ала - азыкчага жараган пакеттеде сакьялырга тийишидиле.

Вареньени эм бал тууу бла эзилген жилеклени морозилкага контейнерде неда пакети стаканчада сапалдыла. Желени уа бузулаты кереклис жокду суукчуу да бузулууга болды.

Томат пастаны бла соуслана да стаканчыкка неда контейнердеге куйса игиди. Отоу температурада эрмийет. Македонни, кремлени, мусуланы кыатыргыра ахырсы бла да жарамды, ала андан сора ууулган эттелие.

Чыгарыны бузуга деп жарашдырылган формачыккада кыурагы болуштуруу Андан төртгючюкючлени уа арда суулгаса, этден, чабакчанды ашлагга кыошарга жарайды.

Саклайды Магванасына кёре, бузулатуу ол да консервированнанды, алай бул татысуу, татысуу, укусуусу. Консервированнани этиниси, ала - азыкчада витамин жалаанда кыоркчы беш - элли проценти кыала эсе, бузулатыгандан сора уа кыатышканды. Билегилик: ол алай эмида хайрылы шок халда промышленнйю шотуюуде болмайды. Жарсыгыча, бизни онсезиге тратуусу суукчуу болган морозилкаларыбызны витаминдени элли беш - алтыш процентин кыоорга кыарууларндан келеди.

Марина ДАВЫДОВА. «АнД. Здоровье» газет.

ЭСИГИЗ САКЛАЙКЫ

Бузулатылган аш - азыкчала башкаладан эсе эки керге теркирек хазырлайды.

Биширгенде, не кыадаз суу куу эсе, ол кыадад витаминлени бла хайрылы затланы саклайсыз.

Бузулаты - саулукларында чурумлары болганыны сылтаууандан кёл кетпелени ашаламачылауга эмида хайрылы амалды.

Эритилген ашны жагдан бузулатырга жарамды. Бу жуорку халда азыкчылык кышкында аны кыялган энтта да морозилка салырга болды.

БЕЛГИЛЕУ

Жууашлы борчларын тийишли толтурганлагга - даража эм ыспас

Озгон байрым кюн ГИБДД-да кыулук этгенле кеслерини 79-жыллыкларын белгилегенде. Алары иштери кыялы, жууашты да болганын дуушарыкыла чыкмазла. Ала кечеди, аконду, исинди, сууккыду, жууанду, кыларды деп кырамай, борчлары толтурадыла. Алай аны жоллада кырккуусулукну саккайдыла. Жамат аны биледи, балсалайды. Ма ол себептен жылгынган эди кеп адам алаи байрамларына. Ол ең Нальчикке Кырал концерт залда болганды.

Бек алгга бери келгенле борчлары толтура жолгын инспекторланы жуукларынын хурметлегенди, алгга голле бергенди. Залда олтурганла елген телерини ерге туруп эстергенди. Улуу экранда уа алааны суратлары кйргзтуле эди. Ала унутулмагындаыла, алааны тангынананы жореклериндеди.

ГАЙ-де кеп жылланы бет жаркылы ишленген, бусагатада уа солтура болгын тиштурулгада да намыс-сий этилингенди, голле берилгенди.

Ол кюн ГИБДД-да ишленгенле алгышларга республиканы Парламентини, Правительствоуну, Министерстволаны, ведомстволаны эмда жамуат организациланы келечирине келгенди. Залда инспекторланы жууклары, ахулары, телгерини да олтурдыла. Алгыш сэвон айт. КМР-де ич ишлени министрини биринчи орунбасары полицияны пол-

да борчлары бет жаркылы толтурадыла. Биз кюн сайын да аны кере турарбыз», - дегенди. Андан сора ол ГИБДД-да кылук этгенлеи кыуууна КМР-де ич ишлени министри Игорь Ромашини атындан бюсоре кыагытла, белгиле, грамотала да бергенди. Ала бла саулаганнананы араларында Аллояны Асият, Акушаны ны Марат, Мамайланы Асият,

Сууганы Курданылы Замирга береди.

Кыууанчы ингрини кезуонде полициячыла, алааны жууклары да кеслерини жырда, телсеуде фахмуларын кйргзтуленди. Алагы деп Текуяны Амур, Суятан Хажирок, Татьяна Третьяк, Азамат Биштов советни председатели Лидия Дигешева. Сора ата-энегалга айлану, сабилери кыруулу, гирчи болуп ючюн, алааны гитчелиден окуна спортну сюерге юйретирге чакырганды.

Жайда жиюруно журуклары ким да гитче заманындан башлап билрге болууду. Аны алаылыгына сахнага чыккыан «Улыбка» деген 10-чу номерли сабий саддан кызыккыла бла жашкыкыла да эсертенгенди.

Биз а жолда жиюруно журуклары сакылачуула бла кюн сайын да тобешобиз. Бирде алааны белтеринде ишаруулукну, бирде уа кышларын тойлой турууну да кйргзге болууду. Болсада Концерт залда бардырлыган байрамларнда уа ала чам, лакырды эте билгендерин да кйргзттенди.

ХОПАЛАНЫ Маризат. Сураганы автор алганды.

Оюнна

Гитчеликден спорт бла бирге

Тиштуруланы Нальчик шахар совети культура эм солгуларда сабилени араларында улур спорт оюнла кырагандыла. Алагы жоуге жууккыла балачык кытышканды. Алааны асламысы кеп сабийли юйреледен эдиле. «Бу акшынны баш магынасы өсөп келген кызыккыла бла жашкыкыла саулуклу жашуу этуге юйренича, спортну, физкультураны да сюерча этууду», - дегенди советни председатели Лидия Дигешева. Сора ата-энегалга айлану, сабилери кыруулу, гирчи болуп ючюн, алааны гитчелиден окуна спортну сюерге юйретирге чакырганды.

Жарык старланы спортну устасын кандидат, физкультурадан устаз Татьяна Питькоко бардыганды. Спорт оюнла-

дан сора ол кесини юсюнден да хапар айтканды. Лейкоцит деген ауруу бла туугандын, асыры ашшысыздан бек аркык болуучусун да билдиргенди. «Манга физкультура бла спорт болушкандыла. Мен женил атлетикага жюрюп турганмын. Тлапшкова жомаккыла бал чибичикки бла кыончыккыны, КМР-ини Башчысыны кеңешчиси Уналаны Аминат а шешалада гара эм талты суула жибергенди.

«Космос» обществону генеральный директору Пера Ламжева уа мороженьиле, пироженюле да келтиргенди. Алагы сабиле ырызлыккылары «Сау болуугуз!» - деп, улук кычырып билдиргенди.

ДАЛПАТЛАНЫ Маризат. Сурат авторуна.

ЖАЙ КЕЗИУ

Табийгыатда назмула башхача алынадыла

Жайда, шолчула каникуллага чыккыган кезиуде, сабийле заманларын бош этдормесинле деп «Табийгыатта китал окуу» деген дерс кыраганын. Ариу конгледе кызыккыла, жашкыкыла бла эл кыйырына барабыз. Алагы тийерин кир-кипчиден тазалайбыз, ызы бла китал окуйбуз, асламысында куудурети юсюнден назмуланы, ханлараны.

Табийгыатны ариулугун кйрорге ол уллу себеди. Киталда окуганынгы кезонг бла кйрор баргычана болады. Аллай дерсле жак окуучуланы эслеринде кйпге дери кыаладыла. Ата-анала да бу ишбизге бек ыразыдыла.

Сураганды кызыккыла 3-4 классаны окуучуларыдыла. Бу конгледе ала бла Элбрус элини ыдырчы деген жерине баргын адик. Ариу нарат тер-

кени кыатында Тютчевни, Есенинни, Бианкини табийгыатны юсюнден назмуларын, ханлараны окудуккы.

Аланы жаратып, агачна натпыла да, ажиу эте, жырлай эдиле.

САРБАШЛАНЫ Света, Элбрус элини библиотеказыны таматасы.

Ангылаты

Нальчикке Сабий турбазада билим беруи бйломде ишленгенле, жаш тейо организациланы, дин биригуелени эм автомискецияны келечирини да кытышы, тобешу болганды. Анда жаш адамлары жарсытхан кеп торло вопроста кыаралганды. Ол санда окуучула жай согу кезилеринде кыады урунурга болууклары да сююлгенди.

Жыйлынуу чеклеринде автоинспекторла, гитчеле да кыатышы, жолда сакылык сакылачыра ич кесек магыналы иш этилгени белгилегенди. Озган жылда торло-торло акциялагга

Сакылык ол кыорккуусулуккыду

МВД-ны КМР-де пресс-службасы.

тири кыатышханлагга уа КМР-де МВД-ны атындан ырызлыккы кыагытла берилгенди. Келир заманда тамамлангышы ишлени юсюнден айтканда уа, биринчи класска бардыккыла жоллада кеслерин кыалай жюрюкторге кереклигин ангылатыла баш магына берилиши чертлгенди.

Бу иште, полицияны келечилеринден сора да, студентте бла школчула да уллу болушук этеркиди. Ала кеслерин араларында биргиуле куурап, тийишли журуклары билдиргеге юйрешкиди. Автоинспекторланы оюмларына кйре, жаш адамла бла байламлыккы жюрюту сабийле жолда сакь болуучу уллу себепкиди.

Наркотикле

Марихуана бла гашиш

Наркотик вешестволаны законсуз хайырланууга кыажу «Мак» деген оператив-профилактика жумушланы чеклеринде Терк району полициячылары Бир атлы шахары кыатында 33-жыллык эр кишини тохтаганды. Аны куржунунда пакети ичинде ишекли зат табылганды.

Ызы бла бардыргылган экспертиза марихуана болганын кйргзттенди. Ол наркотикни ауурлугу кеп кыалай 60 граммды. Бу шартны юсю бла уголовный ич ачарга берим чыгарылыганды, ол адамга уа жаштаын жеринден ары-бери кетмеге буйрук этилгенди.

Дагында ол кюн окуна Черек району полициячылары Аушгер элини кыатында патрульда болганын араларында, наркотиклени хайырлана тургын 33-жыллык ол элини тутканды. Алайда жеринде окуна 97,3 грами марихуана бла ол 0,21 грами гашиш жу табылганды. Шендо бу адамга уголовный ич ачарга оную этиле турады, деп билдиргенди МВД-ны Кыбарты-Малкырада пресс-службасындан.

Бизни корр.

УЧРЕДИТЕЛГЕ: КЫАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

<p>Баш редактор АТТАЛАНЫ Жамал</p> <p>РЕДАКЦИЯ: БЕШПАЙЛАНЫ Муталин (баш редактору орунбасары) ТЕКУЛАНЫ Хава (баш редактору орунбасары) ТОКЫЛАНЫ Борис (жууаны секретары) САРАКУЛАНЫ Асият ТИКАЛАНЫ Фатима</p>	<p>ТЕЛЕФОНЛА: Редактору телефонун — 42-43-01. Баш редактору орунбасары — 42-38-21, 40-84-82. Жууаны секретары — 42-66-85. Секретариат — 40-93-62, Корреспондент — 42-63-52. РЕДАКЦИЯНЫ БЕ.НОМЕРИ: Жамуат-поэтика жашуу — 42-67-68, 42-24-02. Культура — 42-75-82. Социальный-экономика — 42-26-73, 40-59-18. Жангылыккы эм спорт — 40-39-93, 42-66-71. Окуучула бла байламлыккы жюрюктуру эм редакция — 42-37-94. Тышмагыла — 47-31-28. Эчи корреспондент — 42-68-72. Бухгалтерия — 42-30-87. Операторла — 40-28-49, 42-39-65.</p>	<p>Редакция авторла бла кыагыт жюрюктейбин. Клеп жазмагага рещения улашкычи эм ала артка кытайрылмайдыла. Газетте басмаданган материалда айтылган оюмла редакцияны оюму бла кырамайдыла. Алай айтылган хар зат ючюн Россей Федерацияны Басманы юскенди законун тийишлиликте материаланы авторлары кеслери жууулулдыла. Редакция авторлардан 400 газет тизгинден (машина бла жазмалган 5-6 бет) кечкино алмайды. Газет Басманы эм асламын информацияны эркинликте жюрюктуру жана бла Кыбарты-Малкыар регион инспекцияны 1994 жылда 14-чю июльда регистрация этилгенди. Регистрация номер — Н—0066. Индекс — 51532</p>	<p>Газетни басмага КМР-ини Басма эмда асламы коммуникация жаны бла кырап комитетини компьютер службага хазыр эткенди. Газет «Тетраграф» ООО-ну типографиясында басмаланганды. Нальчик шахар, Ленин алы проспект, 33 Газетини ислерине таптыруу ючюн КМР-ини чакыра саямасы Федеральный Управлениэм жууулулдыла. Телефонла: 76-01-28, 76-01-10 Газетини роуиначага салту ючюн КМР-ини «Роспечать» акционер обществосу жууулулдыла. Телефон: 42-69-34</p>	<p>Номерге графике кйре 19:00 сагытга кып салынады, 20:00 сагытга кып салынады ГАЗЕТНИ НОМЕРИНИ ЧЫГАРЫЛА: Жангоразаны Нажабад-дежурный редактор. Кеңешчила Зуфияда жууаны секретары орунбасары, Гешаланы Валентина- (1,2-чю бетте), Бийчекюяны Жаннета (3,4-чю бетте) - корреспондент. Тиража 2100 экз. Заказ №1173</p>	<p>РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИВАТЫЛАНЫ АДРЕСИ: 360000, Нальчик шахар, Ленин алы проспект, 5. элктрон почта: ebor_50@mail.ru</p>
--	--	--	---	--	---

Газетини келир номери 11-чи июльда чыгарыккыды.